
Tokaji borvidéki növényvédelmi előrejelzés, szeptember 2.

Elkészült idei utolsó növényvédelmi előrejelzésünk. A következő év tavaszán jelentkezünk újra előrejelzésünkkel.

A 2020-as esztendő ismét számos kihívást hozott a szőlőtermesztők számára. A tél során elmaradtak a komolyabb lehűlések, a szőlő pedig gond nélkül áttelelt. A téli hónapokat egy aszályos, szeles tavasz követte. Májusban megkezdődtek a növényvédelmi kezelések, ami első sorban a lisztharmat elleni megelőző védekezésre irányultak. Először kontakt, majd kontakt és felszívódó szerek kombinációjának alkalmazásával. A tavaszi időjárás nem kedvezett a peronoszpórának, az első kezelések során kontakt készítményekkel lehetett védekezni. A júniustól azonban nagyot változott az időjárás. Gyakori, heves esőzések követték egymást. Jelentős mennyiségek hullottak a nyári hónapokban. Különösen júniusban, amikor 150-220 mm csapadékot mérhettünk a borvidéken. Ezek a gyakori esőzések megnehezítették a szőlőmunkák elvégzését, és kedvező feltételeket teremtettek a kórokozóknak. Lisztharmat ebben az esztendőben is meghatározó volt, azonban idén a feketerothadás jelentett igazi kihívást a szőlő növényvédelmében. A virágzást követően, a növényvédelmi kezelések során fontos volt a megfelelő szervélasztás. Olyan hatóanyagokat kellett alkalmaznunk, amik a feketerothadás ellen is védelmez biztosítottak. Számos ültetvényben azonban így is komoly károkat okozott a kórokozó. A peronoszpóra első tünetei július elején jelentek meg. A vegetáció második felében a lomb védelmén volt hangsúly. Sajnos az elhanyagolt ültetvények jelentősebb lombkártétel volt látható.

Kártevők kapcsán a vegetáció elején a rügykárosítók fellépését észlelhettük. Azonban a legtöbb ültetvényben a korábbi évekhez képest nem volt számottevő a kártételük. Ezt követően egyes ültetvények a szőlőtripsz okozott kárt, bizonyos területeken az ellene való védekezés vált szükségessé. Az idei évben az atkák károsítása nem volt jelentős, a védekezés a legtöbb ültetvényben nem volt indokolt. Az amerikai szőlőkabóca első lárváival május 20-án találkoztunk. Az ellenük való védekezés június közepén volt időszerű. Fontos volt az ültetvényekben a károsító monitorozása és ennek fényében a további védekezések elvégzése. Az imágók rajzáscsúcs augusztus közepén-végén volt. A borvidék számos ültetvényében látható volt a kigyóaknás szőlőmoly kártétele. A nyár második felében egyre erősödött a károsítás. A védekezés nem volt indokolt, azonban a következő években figyelemmel kell kísérnünk a kártevő fellépését.

Fokozott figyelmet kellett fordítani idén a gyomosodásra is. A csapadékos időjárás hatására erőteljes volt a gyomok fejlődése, ami többszöri beavatkozást indokolt.

Az előző héten, a péntekig tartó időszakban, napközben 25-28°C-ot mérhettünk, az esti, hajnali órákban viszont hűvös viszonyok voltak, 10-15°C-ig hűlt a levegő. A reggeli órákban erős volt a harmat képződés, amely csak a délelőtti órákban száradt fel. A hétvégén újra beköszöntött a kánikula, 30-35°C között alakult a maximum hőmérséklet. Hétfőn néhány fokkal visszaesett a hőmérséklet, de így is meleg, nyári időjárásban volt még részünk, egészen az esti órákig. Ekkor erős szél kíséretében megérkezett a meghűlés.

Szőlőmunkák

Egyes területeken még a botritisz elleni védekezéseket végezték el az elmúlt napokban a termelők. Ezen túl a sorközök gyomszabályozása látható, hol kaszálás, hol tárcsázás formájában. A következő napokban is ezek a munkák lehetnének még aktuálisak.

Fenológia

A fő tokaji fajták még csak az érés elején járnak. Az előző évhez képest egy-másfél hét lemaradás látható. A mustfokok alacsonyak, a savak magasak. A héten azonban az egyes borászati céloknak eleget téve megkezdődött a szüret a Tokaji borvidéken.

Kórokozók

Lisztharmat

A legtöbb ültetvényben már nincs növényvédelmi teendő a szüretet megelőzően. Amennyiben még egy kezelést szeretnénk elvégezni a késői fajták esetében, akkor azt kén készítménnyel tegyük meg, a lombozat védelme érdekében. Szüret után ajánlott egy lemosó kezelést csinálni lisztharmat ellen. Ezt kén és olaj tartalmú készítménnyel végezzük el a lombhullást megkezdése előtt. Ezzel gyéríthetjük a lisztharmat áttelelő képleteit.

Egyes ültetvények sajnos ilyen fürtökkel is találkozhatunk

Peronoszpóra

A védekezés már itt is csak a később érő fajtákat érintheti. A cél szintén a lombozat védelem. A kezelést réz készítménnyel (rézoxiklorid, rézhidroxid) végezhetjük el. Minden ültetvényben láthatóak a peronoszpóra tünetei a lombozaton. Azonban a fertőzöttség mértéke eltérő. Az eddig megfelelően védett ültetvényben nem, vagy csak elvétve észlelhetők a tünetek. Az elhanyagolt ültetvényekben nagyobb a fertőzöttség mértéke. Ez látható több olyan ültetvényben is, ahol zöldszüret történt. A szüret utáni lemosó kezelésre ajánlott olyan szert választani, amely a kén és az olaj mellett rezet is tartalmaz.

Botritisz

A botritisz tünetei a korai fajták és Furmint esetében már a legtöbb ültetvényben észlelhetők. A fertőzöttség mértéke egyelőre alacsony. Azonban a fertőzött gócból komolyabb mértékű kártétel alakulhat ki. A szőlő bogyóit érő sérülések (molykártétel, jégverés, lisztharmat, egyéb okból származó sérülések) utat nyithatnak a fertőzésnek. A tömött fürtű és/vagy rothadásra hajlamos fajták esetében nagyobb a fertőzés veszély mértéke. Ahol a tünetek megjelentek ott mindenképp al-

kalmazzuk a botritisz elleni szereket. A következő hatóanyagokat közül választhatunk: pirimetanil, fenhexamid, ciprodinil, fludioxonil. Minden készítmény esetében vegyük figyelembe az élelmezés-egészségügyi várakozási időt. Ökológiai gazdálkodásban a kálium-hidrogén-karbonát tartalmú növénykondicionáló készítmény alkalmazása lehetséges, illetve a botritisz ellen engedélyezett, Aureobasidium pullulans tartalmú gombaölő szer használható.

Egyes területeken a rothadó fürtökön láthatóak már az ecetesedés jelei és a muslicák jelenléte is. Megelőzés, terjedés megakadályozása ellen segíthet a fürtzóna megfelelő kilevelezése, a fertőzött fürtök leválogatása, eltávolítása az ültetvényből, vagy a talajba forgatásuk, illetve kerülni kell a bogró sérülések kialakulását. A pettyesszárnyú muslica jelenléte esetén a lambda-cihalotrin hatóanyag használható védekezésre.

Botritisz tünete Furmint fürtön

Feketerothadás

Az idei esztendőben számos ültetvényben komoly problémát jelentett a kórokozó. Ezekben az ültetvényekben a következő évben figyelni kell majd a feketerothadásra, mivel a korábbi év(ek)ben felhalmozódott szaporítóanyag jelenthet járványveszélyt. A metszés során a fertőzött növénymaradványokat távolítsuk el, és forgassuk a talajba.

Fakórothadás

A betegség elsősorban jégverés után jelentkezik. Védekezésre alkalmazható a folpet és a pirimetanil hatóanyag. A réz-készítmények a kórokozó ellen nem hatásosak. Jégeső után a gyorsaságé a főszerep. A kezelések a kár bekövetkezése után 12-18 órán belül hatásosak. Egy nap elteltével a védekezés hatástalan.

Fásbetegség

A fás betegségek tünetei több ültetvényben láthatóak. A fás betegség okozója többféle gomba is lehet, ezért a megjelenési formája is változatos. A fertőzött tőkét célszerű megjelölni. Ezen tőkét majd, a metszés előtt, az egészséges részig vissza kell vágni és sebkezelés alkalmazása szükséges. Az elhalt tőkét azonnal vágjuk ki és semmisítsük meg.

Fásbetegség tünete

Aranyszínű sárgaság

A kórokozót eddig nem mutatták ki szőlőről a Tokaji borvidéken. Azonban a szőlőnövény-nyel rendelkező földhasználó kötelessége a felderítés, a szőlőültetvények rendszeres ellenőrzése, a szőlő sárgaság betegség tüneteinek keresése, ezért az ültetvényben rendszeresen végezzünk megfigyelést a tüneteket mutató növények felderítése érdekében. A tünetek augusztus-szeptember hónapokban jelentkeznek az ültetvényekben. A fertőzékenységű tőkét meg kell jelölni és haladéktalanul értesíteni kell a Hatóságot, mivel a kórokozó jelenlétének korai kimutatásával és a kapcsolódó intézkedések megtételével megelőzhető a fertőzés terjedése, továbbá a tényleges fertőzöttség csak laboratóriumi vizsgálattal bizonyítható. A szőlő aranyszínű sárgaságát okozó fitoplazma karantén kórokozó. A fertőzött növények azonosítása esetén a Növény-egészségügyi Készenléti Tervben leírtak szerint történik a fertőzött növények és ültetvények felszámolása, a terjedés megakadályozása. A NÉBIH által készített Készenléti Terv az alábbi linken érhető el: https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/21468/FD_KeSZENLeTI_terv_Final_honlap.pdf/3ac77dc6-40ec-4f61-ade6-e1dc48fcf552 Tovább a Készenléti terv tartalmazza az Aranyszínű sárgaság tüneteinek leírását is.

Kártevők

Amerikai szőlőkabóca

Csökkenés látható a fogott egyedek számában. A csapdázott egyedek száma még így százas nagyságrendű egyes ültetvényekben. A legtöbb területen befejezték a növényvédelmet. Azonban ahol terveznek még növényvédelmi kezelés (első sorban botritisz ellen) és fogási adatok elérik a védekezési küszöbértéket (4 egyed/lap/10 nap), ott ajánlott rovarölő készítmény alkalmazása az amerikai szőlőkabóca ellen (alfametrin, tau-fluvalinát, lambda-cihalotrin). Tovább azokban az ültetvényekben lehet még indokolt a védekezés, ahol kifejezetten nagy számban vannak jelen a kabócák.

Amerikai szőlőkabóca imágók nagy számban a sárga színcsapdán

Tarka szőlőmoly

A kihelyezett csapdákban kismértékben nőtt a fogott egyedek száma, azonban a csapdázott hímek száma összességében nem jelentős. A védekezés csak ott lehet indokolt, ahol a jelentős számban fogják a csapdák a tarka szőlőmoly egyedeit. Ahol a szüret közeledtével a harmadik nemzedék lárvái ellen védekezni akarnak majd, ott leginkább a rövid élelmezés-egészségügyi várakozási idejű hatóanyagok közül válasszanak (deltamertin, alfametrin, lamdba-cihalotrin).

Amerikai lepkekabóca

A kártevő imágói láthatóak az ültetvényekben. Külön védekezés csak jelentős egyedszám esetén lehet indokolt a lepkekabóca ellen. Az amerikai szőlőkabóca elleni kezelések védelmet nyújtanak a lepkekabóca ellen is.

Amerikai lepkekabóca imágója

Kígyóaknás szőlómoly

A kígyóaknás szőlómoly károsításával szinte minden ültetvényben lehet találkozni. Augusztus folyamán a kártétel mértéke erősödött, azonban a védekezés nem indokolt.

Kígyóaknás szőlómoly által jelentősen károsított levél

Vad

Elsősorban az erdő közeli ültetvényekben láthatóak a károsítások. Ezekben az ültetvényekben az érés előrehaladtával további gondokat okozhatnak még a vadak. Több vadriasztó készítmény is a rendelkezésünkre áll a károsítás elkerülésére, mérséklésére (pl. perlit+fakátrány+etilmerkaptán/n-vajsav), illetve emberi haj is kihelyezhető a szőlősorokba.

Vad által károsított fürt

Darázskártétel

A kár mérséklése céljából sörös-narancsleves keveréket tartalmazó csapdákat helyezhetünk ki az ültetvényekbe. Jól bevált a cukros víz némi ételleccel is. Károsításuk utat nyitható kórokozóknak.

Seregély

Nagyobb seregély csapatokkal egyelőre nem találkoztunk a borvidéken. Különböző vizuális- és hanghatású riasztó eszközöket alkalmazhatunk a madarak zavarására, ám ezek jó részéhez hamar alkalmazkodnak. Leghatékonyabban a termés lehálózásával tudunk védekezni.

Gyomszabályozás

Kerüljük el, hogy az ültetvényekben túlzottan felszaporodjanak a gyomok, ezáltal párás körülményeket alakítsanak ki az sorok között. Mechanikai és kémiai módszerek közül választhatunk. A sorajlak vegyszeres gyomszabályozása esetén glifozát hatóanyag használható, kijuttatáskor ügyeljünk, hogy a szőlő zöld részeire nem jusson a permetléből.

Az elmúlt hét hőmérséklet és csapadék adatai:

2020.08.25-31.	átlaghőmérséklet (°C)	heti csapadék (mm)
Sárospatak Királyhegy	22,5	0,2
Sátoraljaújhely Szemszúró	22,4	0,8
Hercegkút Hosszúhegy	22,7	0
Tolcsva Nyakvágó	21,8	0
Erdőbénye Lócse	21,6	0
Vámosújfalú Rány	-	-
Olaszliszka Haraszt	22,6	0
Szegi Poklos	22,6	0
Tarcal Bakonyi	22,8	0
Tokaj Hétszőlő	22,9	0

Bodrogkeresztúr Dereszla	21,9	0
Mád Juharos	22,2	0
Mád Úrágya	23,2	0,1
Tállya Nyergesek	-	0
Abaújszántó Kassaváros	22,7	-

Várható időjárás 09.02-09.08.

A lehülés még szerdán is érezhető lesz. Csütörtöktől azonban melegszik az idő. A hétvégén már 26-28°C-ot mérhetünk majd napközben. Az éjszakai hőmérséklet a hét közepén 11-12°C körül alakul majd, a hét utolsó napjaiban már 14-16°C várható az esti órákban. Kisebb csapadékra szerdán számíthatunk.

Pableczki Bence
Növényorvos